1. Amaç: Acil ambulansının içinde kullanılan tüm cihazların vaka sonrası temizliğinin nasıl yapılacağı, ne sıklıkla yapılacağı, nasıl bir sıra içereceği ve hangi temizlik malzemeleri kullanılacağının standardize edilmesi ve olası aksaklıkların, bulaşların önlenmesi ve giderilmesidir.
2. Kapsam: Ambulans, tıbbı cihaz ve tekrar kullanılan malzemelerin temizlik ve dezenfeksiyon işlemlerini kapsar. **3.Sorumlular:** Bu talimatın uygulanmasından Acil Sağlık İstasyonu çalışanları, takibinden İstasyon Sorumlusu, Başhekim Yardımcısı ve Başhekim sorumludur.
4. Uygulama:
Her vaka sonrası yapılan ambulans temizliği Ambulans Temizlik ve Kontrol Formu ‘ na kaydedilerek imza altına alınır.Temizlik ve Dezenfeksiyonda kullanılacak solüsyonun hazırlanışı, Kan ve vücut sıvıları bulaşı olmayan alet ve malzemeler için düşük düzey dezenfeksiyon veya su ve deterjanla temizlik yapılırken, kan ve vücut sıvıları bulaşı olan alet ve malzemeler için yüksek düzey dezenfeksiyon uygulanır. Solüsyon hazırlamak için piyasada bulunabilen %5 klor içeren çamaşır suyu veya klor tabletler kullanılır.

ORTA DÜZEY DEZENFEKSİYON: Çamaşır suyundan 1/10 oranında (1 litre suya 3 adet 5 gr ‘ lık klor tablet veya 1 litre suya 100 cc çamaşır suyu) solüsyon hazırlanır. Yüksek düzey dezenfeksiyon yapılması gereken aletler dezenfektan madde ile işleme girmeden önce mutlaka iyi bir şekilde deterjan+ su ile yıkanmalıdır. En önemli aşama bu mekanik temizlik aşamasıdır. Dezenfeksiyon öncesinde su ve deterjanla temizlik işlemi yapılmazsa dezenfeksiyon etkin olmaz. Dezenfeksiyon sonrasında musluk suyu ile iyi bir şekilde durulama yapılmalıdır. Sonrasında alet kuruduktan sonra kapalı olarak saklanır.Solüsyon günlük olarak hazırlanır.

DÜŞÜK DÜZEY DEZENFEKSİYON: Çamaşır suyundan 1/100 oranında (3 litre suya 1 tane 5 gr’lık klor tablet veya 1 litre suya 10 cc çamaşır suyu) solüsyon hazırlanarak yüzeylerin dezenfeksiyonu sağlanır.
4.1 Ana Sedyenin Bakım ve Temizliği(Kan ve vücut sıvıları ile bulaş yoksa düşük düzey dezenfeksiyon yeterlidir)
• Hazırlanan solüsyonla yıkanmış ve sıkılmış temizlik bezi ile tüm metal parçalar silinir. İşlem tamamlanır.
• Aynı solüsyonla tüm plastik parçalar ve şilte silinir. İşlem tamamlanır (Bu işlem her vakadan sonra ve haftada bir rutin olarak tekrarlanır.)
• Bu işlemler tamamlandıktan sonra lityum esaslı madeni yağla hareketli parçalar yağlanır, yağın fazlası silinerek alınır.(bu işlem haftada bir tekrarlanır)
4.2 Sandalye Sedyenin Bakım ve Temizliği (Kan ve vücut sıvıları ile bulaş yoksa düşük düzey dezenfeksiyon yeterlidir.)
• Hazırlanan solüsyonla yıkanmış ve sıkılmış temizlik bezi ile tüm metal parçalar silinir, işlem tamamlanır.
• Aynı solüsyonla tüm plastik parçalar ve şilte silinir, işlem tamamlanır.(bu işlem her vakadan sonra ve haftada bir rutin olarak tekrarlanır)
• Bu işlemler tamamlandıktan sonra lityum esaslı madeni yağla hareketli parçalar yağlanır, yağın fazlası silinerek alınır (bu işlem haftada bir tekrarlanır).
4.3 Faraş Sedye (Scoop) nın Bakım ve Temizliği(Kan ve vücut sıvıları ile bulaş yoksa düşük düzey dezenfeksiyon yeterlidir.)
• Hazırlanan solüsyonla yıkanmış ve sıkılmış bezi ile tüm metal parçalar silinir, işlem tamamlanır.
• Bu işlemler tamamlandıktan sonra lityum esaslı madeni yağla hareketli parçalar yağlanır, yağın fazlası silinerek alınır(Bu işlem haftada bir tekrarlanır).
4.4 Vakum Sedyenin Bakım ve Temizliği (Kan ve vücut sıvıları ile bulaşan yoksa düşük düzey dezenfeksiyon yeterlidir)
• Hazırlanan solüsyonla yıkanmış ve sıkılmış temizlik bezi ile tüm yüzey alt, üst edilerek silinir, işlem tamamlanır.
• Pompa, Hazırlanan solüsyonla yıkanmış ve sıkılmış temizlik bezi ile tüm yüzey alt, üst edilerek silinir, işlem tamamlanır.
4.5 Sırt Tahtası(Spıne Board)(Kan ve vücut sıvıları ile bulaş yoksa düşük düzey dezenfeksiyon yeterlidir.)
• Hazırlanan solüsyonla yıkanmış ve sıkılmış temizlik bezi ile tüm yüzey alt, üst edilerek silinir, işlem tamamlanır.
• Olağan dışı koşullarda(çok kanlı ve kirlenmişse v.b.)bol tazyikli su ile yıkandıktan sonra, hazırlanan solüsyonla yıkanmış ve sıkılmış temizlik bezi ile tüm yüzey alt, üst edilerek silinir işlem tamamlanır.
• Temizleme işlemi her hastaya kullanımından sonra tekrarlanır.
4.6 Vakum Aspiratörünün Bakım ve Temizliği (Her kullanımdan sonra orta düzey dezenfeksiyon uygulanır.)
• Toplama kavanozunun içinde sıvı atık varken 3 adet klor tablet atılır 10 dk bekletilir ardından kavanozun kapağı açılarak veya üstündeki büyük delikten tuvalete boşaltılır.Kavonoz durulanır ve 1/10 oranında hazırlanan solüsyonla (1 litre suya 3 klor tablet) yıkanır, durulanır ve kuru olarak saklanır.
• Hortumlar çeşme suyu ile yıkanıp içerisinden1/10çamaşır suyu geçirilmeli ve 15 dakika sonra su ile durulanıp, kuru olarak saklanmalıdır.
• Her aspirasyon işleminde tek kullanımlık aspirasyon sondası kullanılmalıdır. Kullanılmış aspirasyon

sondaları tıbbi atık kutusuna atılmalıdır.
• Uygun biçimde toplanan malzeme çantasına yerleştirilerek işlem tamamlanır.
4.7 Tansiyon Aletinin Bakım ve Temizliği Kan ve vücut sıvıları ile bulaş yoksa düşük düzey dezenfeksiyon yeterlidir.)
• Hazırlanan solüsyonla 1/100 ‘ lük (3 litre suya 5 gr’ lık 1 adet klor tablet) yıkanmış ve sıkılmış temizlik bezi veya %70’lik etil alkol ile ıslatılmış bez veya alkol bazlı hızlı yüzey dezenfektanı(sprey şekli)ile manşon puar ve hortumları silinir, işlem tamamlanır.
• Aynı işlem stetoskop kulaklık ve hortumları içinde tekrarlanır.
• Temizlik işlemi her hasta sonunda tekrarlanır.
• Tansiyon aleti manşion kısmı enfekte ise hemen değilse haftada bir kez yıkanmalıdır. (1/100 ‘lük solüsyonla)
4.8 Şişme Atellerin Bakım ve Temizliği (Kan ve vücut sıvıları ile bulaş yoksa düşük düzey dezenfeksiyon yeterlidir.)
• Her biri için aynı işlem, hazırlanan solüsyonla yıkanmış sıkılmış temizlik bezi veya %70’lik etil alkol ile ıslatılmış bez veya alkol bazlı hızlı yüzey dezenfektanı(sprey şekli)ile tüm yüzeyi alt, üst edilerek silinir, işlem tamamlanır.
• Temizlik ve bakım işlemi bittikten sonra her biri uygun şekilde çantasına veya ambulansın iç bölümüne düz olarak yerleştirilir.
• Şişme ateller düzenli bir şekilde her kullanımdan sonra fermuar ve delik açısından kontrol edilir.
• Temizlik işlemi her hasta sonrasında ve haftada bir tekrarlanır.
4.9 Boyunluk Setinin Bakım ve Temizliği (sarf malzemesi değil ise)(kan ve vücut sıvıları ile bulaş yoksa düşük düzey dezenfeksiyon yeterlidir.)
• Her biri kullanıldıktan sonra hazırlanan solüsyonla yıkanmış temizlik bezi ile tüm yüzeyi alt, üst edilerek silinir işlem tamamlanır.
• Boyunluk setinin kanla teması olması durumunda benzer temizlik işlemi 1/10 sulandırılmış çamaşır suyu veya alkol bazlı hızlı yüzey dezenfektanı (sprey şekli)ile yapılmalıdır.
4.10 Canlandırma Çantasının Bakım ve Temizliği(kan ve vücut sıvıları ile bulaş yoksa düşük düzey dezenfeksiyon yeterlidir)
• Hazırlanan solüsyonla yıkanmış ve sıkılmış temizlik bezi ile iç ve dış olmak üzere tüm yüzeyi silinir, işlem tamamlanır.
4.11 Portatif Oksijen ve Çantasının Bakım ve Temizliği (Kan ve vücut sıvıları ile bulaş yoksa düşük düzey dezenfeksiyon yeterlidir.)
• Her nöbet değişimi sırasında portatif oksijen tüpünün dolu olup olmadığı kontrol edilir.
• Portatif oksijen sistemi ve manometreleri hazırlanan solüsyonla yıkanmış ve sıkılmış temizlik bezi ile iç ve dış olmak üzere tüm yüzey silinir, işlem tamamlanır.
• Sırt çantasında kullanılıyorsa haftada bir kez sırt tahtası hazırlanan solüsyonla yıkanır, sonra kurutularak hazır hale getirilir.
• Sabit oksijen sisteminde bulunan su haznesi hazırlanan solüsyonla, ardından bol su ile yıkanır ve uygun miktarda distile su ile doldurulur.
• Basit oksijen maskeleri tek kullanımlıktır, kullanıldıktan sonra atılır.
4.12 Kurtarma Yeleğinin Bakım ve Temizliği (Kan ve vücut sıvıları ile bulaş yoksa düşük düzey dezenfeksiyon yeterlidir)
• Kurtarma yeleği kullanıldıktan sonra düz bir yüzeye yayılarak hazırlanan solüsyon ile silinir.
• Temizlik işlemi bittikten sonra tekrar paketleme yapılır. Kurtarma yeleğinin sırt kısmı üste gelecek şekilde düz bir yere yayılır, göğüs kemerlerini zikzak şeklinde katlayıp ve Velcro tutucularla tutturulur. Tokalar iç tarafa bakacak şekilde yeleği sarmaya göğüs kemerleri(hastanın sağ tarafı) tarafından başlanır.
• Boyun desteği ve alın/çene kemerleri yelekle beraber veya ayrı olarak sarılabilir.
• Bütün parçalar taşıma çantasına yerleştirilir.
4.13 Mekanik Vantilatörün Bakım ve Temizliği (Kan ve vücut sıvıları ile bulaş yoksa düşük düzey dezenfeksiyon yeterlidir)
• Ventilatörlerin iç temizlik, bakım ve dezenfeksiyon işleminde üretici firma önerileri dikkate alınır.
• Ventilatörlerin dış yüzeyleri, günlük olarak su ve deterjanla temizlenir ve 1 /100 çamaşır suyu ile ekran panel gibi hassas yüzeyleri, tercihen %70’lik alkol veya alkol bazlı hızlı yüzey dezenfektanı(sprey şekil)ile dezenfekte edilir.
• Solunum devreleri yüksek düzey dezenfeksiyon yapılıp, kurutulur ve filtresi değiştirilerek tekrar kullanılır.
• Filtreler tek kullanımlık olmalıdır.
4.14 Defibilatörün Bakım ve Temizliği (Kan ve vücut sıvıları ile bulaş yoksa düşük düzey dezenfeksiyon yeterlidir.)
• Her kullanımdan sonra hazırlanan solüsyon ile nemlendirilmiş bir bezle tüm yüzeyi silinir, derivasyon ve pulse oksimetre kabloları hazırlanan solüsyon ile nemlendirilmiş bir bezle silinir.
• Defibrilatörün kaşıkları asla jelli bırakılmaz. Her kullanımdan sonra nemli bezle silinir tam olarak jelden

arındırılır, kaşıklar(kesinlikle) kurulanarak kullanıma hazır hale getirilir.
• EKG Elektrotları temizliğin ardından cihaza takılır ve müdahaleye hazır hale getirilir(kış aylarında iletken jel sertleştiğinden cihaz üzerinde bulundurulmayabilir.)
4.15 Laringoskop Seti ve Bladelerin Bakım ve Temizliği(Her kullanımdan sonra orta düzey dezenfeksiyon uygulanır.)
• Her nöbet değişiminde öncelikle kontrol edilmelidir. Bladelerin ampullerinin sağlam olup olmadığına bakılır. Laringoskopun pili kontrol edilir. Zayıflamış piller değiştirilir.
• Her kullanım sonrasında bleyt setinden ayrılarak akan suyun altından geçirilerek mekanik temizliği yapılır.
• Orta düzey dezenfeksiyon yapan solüsyonda bekletilerek temizlenmeli, uygun şekilde durulanmalıdır.(Bu temizliği yapmak için yeterli zaman olmadığı durumlarda alet temizliğinde alkol bazlı hızlı yüzey dezenfektanı(sprey şekli)kullanılabilir.)
• Kilitli poşet içerisinde çantasına yerleştirilerek işlem tamamlanır.(temizlik işlemi sırasında özellikle ampullerin kıvrımlarına dikkat edilmelidir.
4.16 Diagnostik Setin Bakım ve temizliği (Her kullanımdan sonra orta düzey dezenfeksiyon uygulanır)
• Diagnostik set. Otoskop, Oftalmaskop ve Rineskoptan oluşmaktadır.
• Her biri kullanıldığı taktirde yukarıdaki gibi hazırlanmış solüsyonla silinir çantasına yerleştirilerek kullanıma hazır hale getirilir.(Bu temizliği yapmak için yeterli zaman olmadığı durumlarda alet temizliğinde alkol bazlı hızlı yüzey dezenfektanı (sprey şekli)kullanılabilir.
4.17 Ambu Setinin Bakım ve Temizliği(Her kullanımdan sonra orta düzey dezenfeksiyon uygulanır)
• Ambu ve seti her kullanımdan sonra mutlaka temizlik ve dezenfeksiyona dikkat edilmelidir.
• Ambu kullanıldıktan sonra hazırlanan solüsyon ile yıkanır, işlem tamamlanır.
• Ambu konektörü yerinden çıkartılarak1/10'luk çamaşır suyu ile yıkanır, durulanır kurutulur ve yerine takılır.
4.18.Ambulansın İç Temizliği
1. Uygulamayı gerçekleştirecek tüm personel eldiven kullanmalıdır.
2. Malzemeler eksiksiz olarak hazırlanır.
3. Öncelikle köşe ve ayrıntılardan başlanır.
4. Araç iç zemin uygun biçimde süpürülür.
5. Hastanın veya yaralının temas ettiği her yüzey temizlenir.
6. Ambulans içerisindeki dolap sistemi, taban ve tavan kaplaması ile yan panel kaplamaların temizliğinde 1/100'lük çamaşır suyu ile silinir, işlem tamamlanır. Eğer hasta sekrasyonları ve kan ile görünür kirlenme olduğunda temizlik işleminde 1/10 'luk çamaşır suyu kullanılır.
7. Yumuşak bezle mutlaka kurulama işlemi yapılır.
8. Araç bir süre havalandırılır.
9. Kontamine iğne uçları, v.bkesici delici aletler kesici delici alet kutusuna atılmalıdır.
10. Tıbbi atık 2/3 oranında dolduktan sonra bırakılan sağlık kuruluşunun tıbbı atık çöpüne bırakıldıktan sonra bırakılan sağlık kuruluşunun adı nöbet defterine yazılır.
4.19.Ambulansın Dış Temizliği
1. Uygulamayı gerçekleştirecek tüm personel eldiven kullanmalıdır.
2. Malzemeler eksiksiz olarak hazırlanır.
3. Aracın üstü, önü, arkası ve yanları olarak ayrılan bölgeler sırasıyla yıkanmalıdır.
4. Ambulans yıkamada öncelikle tekerlek ve jantlar yıkanacak, çamurların akıtılması sağlanacaktır.
5. Aracın tepesinden başlanarak ılık veya soğuk su ile tüm araç yıkanacaktır.
6. Sabun veya araç şampuanı su ile köpürtülür.
7. Uygun fırçayla tepeden başlayarak tüm dış yüzey yıkanır.
8. Temiz su ile aynı şekilde durulama yapılır.
9. Yumuşak bezle mutlaka kurulama işlemi yapılır.
10. Olanaklar dâhilinde paspaslar tam kurumadan yerleştirilmemelidir

İlgili Dokümanlar:
1. Acil Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü 112 Acil ve Sağlık Hizmetleri Daire Başkanlığı 10.01.2013 tarihli 206 sayılı yazı
2. Ambulans Temizlik ve Kontrol Formu